

Малд үвлä хот белдлгнä тускар данад нег

„Хуучан хатхсн—урн, хбткән сансн—цецн“—гидг үлгүриг ол-саадж сонъссн боллтат. Манатгар болхла эн үлгүр йир ик чинртä, олна төрт-чигн кергтä, онц эврä бийд-чигн туста үлгүр болдж медгднä.

Эндр бдр йир халун. Нег мбсн киилгтä йовгднä. Тер бийнъ кун бүтäd, кблрäd бääнä. Цасн уга, укрмүд бвс хайдж бгхиг күлädж, тенъгр хälädж мббрдж зогсхш—теет-анъхун идшлäd йовцхана. Блв учринъ меддг-урн, цецн гардачир оли колхозникудан, совхозин, МТС-н кбдлächрән бийән дахулдж, ирх үвлд белддж, ик гидг шунмгъа кбдлмш кедж бääцхәнä. Бääсн хаша-катган ясад, дулалад, ямаран тосхлт шиняс кергтä болна,—түүгән цаг урдаснъ белджәнä.

Бääсн малдан үвлдән дурндан күрх бвсинъ болн наадбишинък теджälинъ белдхд ик гидг ноолда кедж, бдр-сббни кемджä йилгъл уга, унтл-кевтл уга гилтä кбдлäd, бвс хадлгъна зурагъан күцäгъäd, хадсн бвсән эрädтнъ, ковнъгтнъ шарлулдж үрäl уга, шимтä сән-деернъ скирдлдж, овалдж бвцхана. Улгүринъ келхд, Приотнахн цуг район бийärн бүклдән—танъгъчдан үлгүр болдж—бвснä хада-хуралгъарн бмн нүүрт йовна. Приотненск района кбдлмшин ашинъ йбрädж танъгъчин дамдждг Улан туг бггдв (Приотненск района КПСС-н райкомин сеглätринъ үр В. И. Постников, района Советин күцäгч комитетин ахлачнъ үр Убушиев А.).

Приозерн района „Приозерный“ гидг совхоз үвлд бийән белдлгъарн бас му биш. Эн совхозд үвлд бвс белдлгънä зуранъ 93 процент күцäгддж одсн бääнä. Тер хадсн тоогъасн 95 процентинъ овалад авч оркдж (Совхозин директорнъ үр Иванов Д. С., парторгнъ үр Чурюмов). Эн совхозин 3-ч фермд бвс хуралгъна кбдлмш бас сäänär кегдв (Фермин

толгъачнъ үр Борлыков С.) Блв Приозерн района цуг бийнъ авад хäläхлä, үвлд белдлгънä кбдлмш сäänär кегддж бääхш. Улгүринъ келхд: хадж авсн бвсән үвлзнъ талан зббхин туск зурагъан күцäдж бääхш. „Сарпа“ гидг совхозднъ хадж орксн бвснъ ода бийнъ овалгдад уга кевтнä (КПСС-н райкомин сеглätр үр Кокшунов Е. Э., района Советин күцäгч комитетин ахлачнъ үр Олюнин И. А.).

Юстинск района бвснä хадлгъ-хуралгъиг авад хäläхлä—түүнäs ташр дор. Эн района гардачир хббткән санджах бääдл уга. Эн деер келгдсн үлгүриг сонъсад уга бääдлтä. Учр юугъар?—гихлä эн район цуг бийärн бвснä хадлгъна, хуралгъна кбдлмшärн äмтнä ард үлддж.

„Увл ут болхий аль ахр болхий“—гидж магъдлна гисн—даалгъсн уүлән даадж чадшгон темдг. Увл үвлән үзүлдмн. Угär бийән саатулл уга, малдан үвлин хот белдлгъиг цаг түдäl уга гүдждрдж күчлх кергтä. Унарнъ келхлä, бвс белдлгънä цагнъ ода-чигн бнъгрäd уга. Седвартä кинмгъä мал-бсгäчир ода бийнъ кесг дуту-дундан күцäдж чадхмн.

Оваллгъиг цаг түдäl уга тбгсгх кергтä. Июлин арвн тавнас авн августин арвн тавн күртл кегдсн нег сара бвс белдлгънä туск кбдлмш ик сән дбнъг бгв. Улгүринъ келхд, Приозерн районахн збвär сäänär бийән татад авч оркв. Түүгär авад шинджлхлä, цуг ни-негтä шамдхла ода-чигн кбдлмшин зураг күцäдж болхмн.

Район болгънар, колхоз-совхоз болгънар бвс белдлгънä тускар, туслнъ бийдән авсн соцдбрлдәнä даалгъвран эркдарх уга күцäх кергтä. Олна малиг менд, толгъа бүрн үвлзүлдж гаргъна гисн төр—орн нутгин мана, алдр Тöрскнä эрки төр.